

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV
OMBUDSMAN

Problémy vymáhání veřejnoprávních pohledávek obcemi z pohledu veřejného ochránce práv

Barbora Kubíková

Obsah

působnost ochránce a možnosti (limity) jeho postupu

účelnost, hospodárnost a přiměřenost vymáhání veřejnoprávních pohledávek - daňová exekuce versus návrh na nařízení exekuce, účelnost právního zastoupení

odstrašující případ vymáhání nedoplatků na místním poplatku za komunální odpad

nezletilí poplatníci místního poplatku za komunální odpad

výhrady stěžovatelů a úvahy ochránce

Působnost ochránce a možnosti (limity) jeho postupu

postup správce daně při daňové exekuci (obecní úřad v pozici správce místního poplatku, či obecně exekučního správního orgánu)

jednání orgánů státního dohledu nad exekuční činností soudních exekutorů

Účelnost, hospodárnost a přiměřenost vymáhání veřejnoprávních pohledávek

bagatelnost některých veřejnoprávních pohledávek (místní poplatek za komunální odpad, za psa, pokuty z přestupků proti občanskému soužití)

nepoměr mezi vymáhaným nedoplatkem a exekučními náklady (případně také náklady oprávněného v exekučním řízení v podobě nákladů právního zastoupení)

oprávnění obce získat informace o dlužnících

personální, materiální a technické podmínky jednotlivých obcí

povinnost obce řádně hospodařit

zákaz exemplárního postihu povinného

vymáhání nedoplatků prostřednictvím celních orgánů

Daňová exekuce versus návrh na nařízení exekuce Účelnost právního zastoupení

Ochránce nezpochybňuje možnost správních úřadů **nevymáhat za určitých okolností veřejnoprávní pohledávky vlastními silami** a přikročit k podání návrhu na nařízení exekuce (dříve také soudního výkonu rozhodnutí).

Musí však **odsoudit praxi využívání advokátů** k podávání takových návrhů. Domnívá se, že správní úřad, který je jinak nadán pravomocí sám exekuci provést, nepotřebuje právní pomoc při sepsání návrhu ani v průběhu dalšího řízení. Náklady právního zastoupení proto v popsaných případech ochránce nepovažuje za účelně vynaložené. Vzhledem k tomu, že ochránce sám ani do exekučních řízení, ani do soudního výkonu rozhodnutí není oprávněn zasahovat, doporučuje povinným, aby se uložení povinnosti náhrady takových nákladů v těchto řízeních sami bránili.

souhrnná zpráva ochránce za rok 2009, str. 104 (www.ochrance.cz)

Odstrašující případ vymáhání nedoplatku na místním poplatku za komunální odpad

Obecní úřad k vymáhání nedoplatků na místním poplatku (celkem 2.012,50 Kč) využil právních služeb advokáta. Ten podal v jeden den 7 návrhů na nařízení exekuce, soud nařídil 7 exekucí, které ke společnému řízení nespojil ani soudní exekutor. Návrh na sloučení probíhajících exekucí (do intervence ochránce) nepodal ani advokát dlužnice.

nedoplatek	exekutor	advokát	
365,00	7735	8151,5	15886,5
285,00	7735	8151,5	
285,00	7735	8151,5	
285,00	7735	8151,5	
285,00	7735	8151,5	
365,00	7735	8151,5	
142,50	7735	8151,5	
2 012,50	54 145,00	57 060,50	113 218,00

Odstrašující případ vymáhání nedoplatku na místním poplatku za komunální odpad (pokračování)

Kdyby od počátku existoval jen jeden návrh na nařízení exekuce bez advokáta, vymáhal by exekutor součet všech nedoplatků (2 012,50) a jedenkrát exekuční náklady (na počátku, kdy se uplatňovalo DPH ve výši 19 %, předběžně 7.735,- Kč), tedy celkem **9.747,50 Kč**.

Namísto exekutor do spojení exekucí vymáhal celkem 113.218 Kč. Původní nedoplatek (dluh) činil 2.012,50 Kč. Náklady oprávněného a exekuční náklady představovaly 55 násobek vymáhané částky, jinými slovy vymáhaný nedoplatek na místním poplatku činil necelá 2% celkově vymáhané částky.

Nezletilí poplatníci místního poplatku za komunální odpad

„2.1 Zákonné ručení rodičů za platbu místního poplatku za komunální odpad

Dle ustanovení § 10b odst. 1 písm. a) zákona o místních poplatcích (zákon č. 565/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů) je poplatníkem místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů každá fyzická osoba s trvalým pobytem v obci bez ohledu na svůj věk, a tím případnou finanční nesoběstačnost. Přestože mezi rodiči a dětmi existuje vzájemná vyživovací povinnost a rodiče jsou zákonnými zástupci svých dětí i v případném řízení o místním poplatku, aktuální právní úprava neumožňuje nedoplatek na místním poplatku, jehož poplatníkem bylo nezletilé dítě, vymáhat na rodičích. Pokud dítě nemá vlastní majetek, který by správce místního poplatku mohl postihnout, vyčkává obvykle zletilosti dítěte, a po letech pak začne nedoplatek vymáhat na něm. Problematičnost situace, do které se takové děti dostanou, nemůže fakticky zmírnit ani následná teoretická možnost vyžadovat náhradu za finanční plnění na rodičích, nemluvě o riziku zásadního navýšení celkového dluhu pro případ jeho vymáhání cestou soudní exekuce. Ochránce má za to, že by při zachování stávajícího vymezení poplatníků bylo vhodné zakotvit povinnost zákonného ručení za zaplacení předmětného místního poplatku osobám povinným výživou k nezletilým poplatníkům.

Nezletilí poplatníci místního poplatku za komunální odpad (pokračování)

Ochránce doporučil Poslanecké sněmovně, aby požádala vládu o předložení novely zákona o místních poplatcích, která by zakotvila zákonné ručení osob povinných výživou k nezletilým poplatníkům místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.“

Souhrnná zpráva ochránce za rok 2008, str. 113

Výhrady stěžovatelů, úvahy ochránce (přehled)

vyrozumění o nedoplatku před zahájením daňové exekuce (podáním návrhu na nařízení exekuce) - § 153 odst. 3 daňového řádu

„Správce daně může daňový subjekt vhodným způsobem vyrozumět o výši jeho nedoplatků a upozornit jej na následky spojené s jejich neuhrazením.“

příkázání pohledávky z účtu u banky - poučení o ustanovení § 304 b občanského soudního řádu - možnost výběru dvojnásobku životního minima (novela)

postižení mzdy, důchodu nebo dávek prostřednictvím příkázání pohledávky z účtu u banky, na který jsou připisovány tyto příjmy postižitelné jinak pouze srážkami

jednorázové postižení několikaměsíčního odstupného srážkami exekuce prodejem movitých věcí - byt povinného, násilný vstup

Výhrady stěžovatelů, úvahy ochránce (přehled, pokračování)

lhůta k vymáhání nedoplatků (prekluze)

nemožnost přechodu sankce na dědice

spolupráce s OSPOD – prevence zadlužování nezletilých osob

Děkuji za pozornost

Mgr. Barbora Kubíková
barbora.kubikova@ochrance.cz

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV
OMBUDSMAN